ר׳ מָרְדְּכַי

רַאקָאווֶער

דֶער עֶלְטְסְטֶער תַּלְמִיד

פֿוּן ר׳ הֶערְשֶׁעלֶע עֶסְטֶערְפָּאלְיֶער.

ער האט אמהל גיהערט ווי דער רבי זיינער ר׳ הערשעלע האט א קרעכץ גיגעבען טאמער וועלען חס ושלום זיינע חכמות אונ גלייכע ווארטליך פאר געסין ווערין האט ער געהאפט אין פאר־שריבען אלדינג וואס ער האט נאר גידענקט מיר האבען דעם כתב יד אפ געקויפט פון זיין איניקעל אונ מיר גיבען עס ארוים אויף דער וועלט, מאכטייסע זאלען זיך די לעזער משמח זיין פאר זייערע פאר גראשען:

פרייז 5 קאפ.

פערלאג אונ אייגענטהום פאן ליב מארגענשטערן
בוכהאנדלונג אין ווארשא פראנציסקאנער שטראססע .26 №

ווארשא

שנת תרס״ח לפ״ק

268

אין דער בוכהאנדלונג

פון י. ל. מארגענשטערן, װארשא, פראנציסקאנער № 26

בעקומט מען אללער האנד ספרים אלטע אונ נייע, אויף לשון הקדש אונ אויף עברי טייטש: חומשים, עשרים וארבעה, תנ"ך סדורים, מחזורים, כלה-סדורים (סבלונות) מיט פערשיעדענע איבער-זעצונגען: יודיש, רוסיש, פאלניש, דייטש אונ אין פערשיעדענע פראכט-באנדער; ש"ס'ין (גמרות), משניות, עין יעקב, שאלות ותשובות, פוסקים ראשונים אונ אחרונים, דרוש-ספרים, מוסר-ספרים אונ מפורשים אויף תנ"ך אונ ש"ס; אללע סארטען העברע-אישע ביכער, זשארגאנישע ביכער, טהעאטער-שטיקע, ליעדער, נאטען צו פערשיעדענע יודישע טהעאטער-שטיקע אונ ליעדער צו שפיעלען אויף פיעדעל אונ פיאנא, נאטען פון סקארבאװע נגונים, נאטען פאר מארשעליקעס (בדחנים), פרעהליכע גראם ביכלעך אונ וויטצען-ביכלעך פאר בדחנים אונ מארשעליקעס; אויטשעבניקעס (לעהר-ביכער) וואס מען בענוטצט אין אללע יודישע חדרים אונ שקאלעס; מעטאדעס פאר דיא װאס ווילען זיך אלליין לערנען אהן די הילף פון א לעהרער פערשיעדענע לשונות: לשון הקדש, רוסיש, פאלניש, דייטש, פראנצאזיש, ענגליש אונ שפאניש, קאליגראפישע העפטען אליין זיך אויסצולערנען אהן די הילף פון א לעהרער שאן שרייבען אקערליי שפראכען; פערשיעדענע בילדער, שאנפעציערטע מזרח'ס אונ אהל-בילדער פון פערשיעדענע יודישע גרויסע לייט צו'ם אויסציערען א יודישע שטוב; שאן פערפוצטע יאהרצייטען מען זאלל נישט פארגעסען דעם יאהרצייט-טאג פון עלטערן אונ בעקאנטע; פערשיעדענע תפלות אונ אזהרות אויף צו האנגען אין א בית הכנסת; תפלין, בתים, פרשיות, רצועות אונ שיידלעך צו תפלין; מזוזות, שיידלעך צו מזוזות, מגלות געשריבען אויף פארמעט, גידין צו צונאהען תפלין אונ ספרי תורות; טליתים פערשיעדענע סארטען וואללענע אונ זיידענע, טליתים קטנים באוועלנע אונ וואללענע; ציצית, כפול-שמנה ציצית, ארץ ישראל ציצית; זארטלען קאמנארענע אונ זיידענע, קאפלען פראסטע, סאמעטענע אונ זיידענע, טלית זאקלעך אונ תפלין בייטעלעך, מענטעלעך צו ספרי תורות, פרוכת'ן, עטרות צו טליתים אונ צו קיטלען, שפאניעס צו קינדער-קאפלען, שופרות, הבדלות אונ נאך א סך זאכען וועלכע זענען שייך צום מסחר פון ספרים. מען קאנן אויך ביי מיר אבאנירען פערשיעדענע צייטונגען אונ זשורנאלען לויט רעדאקציאן פרייז.

80 33

ר' מרדכי ראקאווער

דער עלטסטער תלמוד

פֿון ר' הערשעלע עסטערפּאָליער.

ער האט אמהל גיהערט ווי דער רבי זיינער ר' הערשעלע האט
א קרעכץ גיגעבען מאמער וועלען חס ושלום זיינע חכמות אונ
גלייבע ווארטליך פאר געסין ווערין האט ער געהאפט אין פאר
שריבען אלדינג וואס ער האט נאר גידענקט מיר האבען דעם כתב
יד אפ געקויפט פון זיין אייניקעל אונ מיר גיבען עס ארויס אויף
דער וועלט, מאכטייסע זאלען זיך די לעזער משמח זיין פאר
זייערע פאר גראשען:

פרייז 5 קאפ.

פערלאג אונ איינענטהום פאן ליב מארגענשטערן
בוכהאנדלונג אין ווארשא פראנציסקאנער שטראססע № 26.

ווארשא
שנת תרס"ח לפ"ק

ר' מרדכי
ראקאווער
דער עלטסטער תלמוד
פֿון ר״ג״ש ה״דש א״ף יו״ט

אין מאהל פֿאהרט ער מיט חסידים אויף אחתונה און ווען געקומען אין אקרעטשמע זייער פֿריילך און האבען געמאכט אכנה און האבען געשפּילט הערשעלען פאר א בעל תפילה עס איז געקומען אין דער הויכער שמונה עשרה נאך רצה האבען זייא געגעבען אקלאפּ אין טיש ער זאל זאגען יעלה ויבא געוויכט האט ער אז היינט איז ערב ראש חודש נאר פֿילייכט האט ער א טעות צו אלע שרייען ראש חודש. האט ער געזאגט יעלה ויבא. נאך דעם האט ער געוואלט זאגען. הלל. האבען זייא אים ניט געלאזט זייא האבען זיך זייער צוא לאכט פון אים. איז געבליבען אז נאך דעם דאווענען זאל ער געבען תיקון. ער טראכט עס וועט אייך טייערער קאסטען. איך הייס הערשיל. ווען אוועק געפֿאהרען אונ ווען געקומען נייגער צווייא נאך אין מאקבין טאג צוא

אקרעטשמע

אַקְרֶעטְשְׁמֶע. זָאגְט דֶער בַּעַל הָעֲגָלָה. מֶען דַארְף גֶעבִּין דִיא פֶּערְד אַפָּאפַּאס הֶערְשִׁיל הָאט דֶער קֶלֶערְט אַפְּלַאן וְוִיא אַרִים מְיַזָאל זַייא אָן לֶערְנִין אוּנ זָאגְט אִיהְר וְוייסְט. אַז אִין דֶער קְרֶעטְשְׁמֶע טָאר אִיךְ מִיךְ נִיט שְׁטֶעלִין. אִיךְ בִּין דָא שׁוּלְדִיג אַ גְמִילַת חֶסֶד אוּנ הָאבּ נִיט אָפּ צוּא גֶעבִּין. זָאגִין זַייא וְוייסְט דוּא וָואס גֵייט אִיר זִיךְ דוּרְךְ אַבִּיסִיל אוּנ מִיר וֶועלִין אַייךְ אָן זָאגִין. עֶר אִיז גִיקוּמֶען וַוייטֶער פוּן זַייא מִיט עֶטְלֶעכִי וְוָארְטְ. גִיוִוייסְט הָאט עֶר אַז דֶער בַּעַל עֲגָלָה בֶּערִיל שְׁטָעלְט זִיךְ תָּמִיד אִין דֶער קְרֶעטְשְׁמֶע פַּאסִין. עֶר הָאט זִיךְ אָן גִיטָאהְן דִיא שַׁבָּתְדִיקֶע קַאפָּאטֶע. אוּנ נָאךְ עֶפֶּעס אוּנ גֵייט אַרַיין פְרֵיילִיךְ. אוּנ פְרֶעגְט ר׳ זֵיידִיל אִיז דָא. זָאגְט דִיא בַּעַל אַכְסַנְיָא עֶר אִיז דָא. זָאגְט הֶערְשִׁיל אִיהְר זָאגְט וְוִיסֶען אַז ר׳ בֶּער בַּעַל עֲגָלָה פָארְט מִיט זִיבִּין פַארְשׁוּינֶען. אַלֶע נְגִידִים אוֹיף אַחֲתוּנָה. ווִילִין זַייא בַּייא אַייךְ נֶעכְטִיגִין נָאר בְּזֶה הָאוֹפֶן הָאבִּין זַייא מִיךְ גִישִׁיקְט פָאר אוֹיס אַז אִיר זָאלְט אָן גְרֵייטֶען גוּטֶע פִּישׁ מִיט גוּטֶע פְרֵיישֶׁען אוּנ גִיבְּרָאטִינְס מִיט אַגְלֶעזִיל ווַיין. אַז עֶס זָאל זַיין אַלֶעס כְּיַד הַמֶּלֶךְ אוּנ וֶועגִין גֶעלְד וֶועט מֶען זִיךְ מִיט אַייךְ נִיט דִינְגֶען. נָאר גִיזָאגְט אוּנ גִיטָאן. ווייל עֶס אִיז שׁוֹין נַאכְט אוּנ זַייא וִוילֶען פַאר בְּרֶענְגִין דִיא גַאנְצֶע נַאכְט פְרֵיילִיךְ. ווייל מִיט צְווַייא טָאג פְרִיעֶר אִיז זַייא אוֹיפִין וֶועג בֶּעפַּאלִין גַזְלָנִים מַאכֶען זַייא אַ סְעוּדָה אוּנ זַייא ווייסִין אַז בַּייא אַייךְ קְרִיגְט מֶען אַלֶעס דֶער בַּעַל הַבַּיִת הָאט זִיךְ גִישְׁטֶעלְט קָאבִין אוּנ דִיא בַּעַל אַכְסַנְיָא מִיט הֶערְשֶׁעלִין הָאבִּין גִינוּמֶען צוּ קְלוֹיבִּין אִין שְׁטוּבּ. גְלַייךְ וְוִיא מְחוּתָּנִים בַּארְפִין קוּמֶען. הֶערְשְׁעלֶע הָאט גִיהֵייסִין אָן צִינְדִין אִין אַלֶע לֵייכְטֶער לֶעכְט. אוּנ גִיגְרֵייט צוּם טִישׁ מִיט בִּילְקֶעס אוּנ בְּרָאנְפִין. אוּנ צַלֵיין אִיז עֶר צַוֶועק אַקֶעגִין דִיא אוֹרְחִים. זַייא הָאבִּין אִיהְם גִיהֵייסִין זֶעצִין אוּנ פְרֶעגִין אִיהְם נָאךְ וָואס זֶענְט אִיהְר אוּנְז גִיגַאנְגִין אַקֶעגִין. דֶערְצֵיילְט עֶר זַייא אַגַאנְצֶע מַעֲשֶׂה. אַז ר׳ זֵיידִיל מַאכְט אַסְעוּדָה מִיא הִילֶעט שׁוֹין פוּן דְרַייא טֶעג אוּנ וֶוער עֶס פָארְט דוּרְךְ לָאזְט עֶר נִיט אַוֶועק אוּנ מִיא גִיט עֶסִין אוּנ טְרִינְקֶען. אוּנ נֶעהְמְט נִיט אָגְרָאשִׁין אַז אִיךְ בִּין אָנְגֶעקוּמֶען אִין קְרֶעטְשְׁמֶע זֶענֶען אַוֶועק גִיפָארִין אַבּוּיד מִיט פַארְשׁוּינֶען אוּנ מֶען הָאט בַּייא זַייא נִיט גִינוּמֶען אַקָאפִּיקֶע נִיט פַארִין עֶסִין אוּנ נִיט פַארִין טְרִינְקֶען. אִיהְר זָאלְט זֶעהְן אִין שְׁטִיבּ אִיז צוּ גִיקְלִיבִּין אוּנ דֶער טִישׁ גִיגְרֵייט פְרַייא פַאר יֶעדֶען. דֶער ווייל זֶענֶען זַייא צוּא גִיפָארִין צוּא דֶער קְרֶעטְשְׁמֶע אוּנ זֶעהְן עֶס אִיז אֱמֶת. זֶענֶען אַרַיין הָאבִּין זִיךְ גִיזֶעצְט

אלע

אַלֶע צום טִישׁ אונ מֶען הָאט גָאר נִיט גִימאַכְט קֵיין טַעֲנוֹת אונ מֶען
הָאט גִינוּמֶען קֶערִין דִיא כּוֹסוֹת. דֶער בַּעַל הַבַּיִת הָאט זִיךְ זַייא גִיהֵייסִין
גֵיין וַואשִׁין אונ מֶען הָאט דֶערְלַאנְגְט צום טִישׁ פוּן אַלֶעם בֶּעסְטִין
עֶסִין אונ טְרִינְקֶען אונ פְרֶעגְט אַלֶע מָאהְל דִיא אוֹרְחִים אוֹיבּ זַייא
זֶענֶען צוּא פְרִידִין פוּן דֶעם וַויין עֶר הָאט אִין קֶעהְלֶער נָאךְ בֶּעסֶערִין.
מֶען הָאט דֶער לַאנְגְט גוּטִין ווִישְׁנִיק אונ מֶען אִיז גִיוָוארִין פְרֵיילִיךְ בִּיז
שְׁפֶּעהְט אִין דֶער נַאכְט. בִּיז דֶער בַּעַל עֲגָלָה אִיז גִיקוּמֶען אונ זָאגְט
אִיהְר וַוייסְט עֶס אִיז שׁוֹין שְׁפֶּעט אונ מִיר הָאבִּין נָאךְ אַסאךְ צוּא פָארִין.
ווִיא הֶערְשִׁיל הָאט דֶער הֶערְט פָארִין הָאט עֶר גִימַאכְט אַ בְּרָכָה זַייא
זִיצִין שׁוֹין אַלֶע אוֹיף דֶער פוּהְר. דֶער לַאנְגְט זַייא דֶער בַּעַל הַבַּיִת
אַחֶשְׁבּוֹן. עֶס קוּמְט פוּפְצִיג רוּבִּיל. אִיז גִיוָוארִין אַגִישְׁרֵייא ווִיא אִיז
הֶערְשִׁיל שְׁרַייא הַיינְט מָארְגִין הֶערְשִׁיל אִיז נִיט דָא דֶער בַּעַל
הַבַּיִת זָאגְט אַז אִיהְר הָאט זִיךְ גִיוָאלְט מַאכֶען פְרֵיילִיךְ וֶוער אִיז אֵייךְ
שׁוּלְדִיג. זָאגִין זַייא. אִיר מַאכְט דָאךְ אַסְעוּדָה עוייל אִיר זֶענְט גִיצוֹל
גִיוָוארִין פוּן גַזְלָנִים. לְסוֹף ווִילְט אִיהְר גֶעלְד מִיר זָאלֶען גִיוֶועהן ווִיסִין
וָואלְטִין מִיר זִיךְ גָאר נִיט גִישְׁטֶעלְט. קוּים זַייא זֶענֶען גִיוֶוער גִיוָוארִין אַז
זַייא הָאבִּין זִיךְ בֵּיידֶע גִינַארְט אונ שׁוּלְדִיג אִיז אִין דֶעם הֶערְשִׁיל נָאר
בַּצָאהְלִין הָאבִּין זַייא גִימוּזְט אונ זֶענֶען אַווֶעק גִיפָארֶען אונ זָאגִין אַזוֹיא
ווֶען מִיר קְרִיגִין אָהן הֶערְשְׁלֶען ווֶעלִין מִיר אִים צוּ רַייסִין אוֹיף שְׁטִיקֶער.
הֶערְשִׁיל אִיז גִיקוּמֶען אִין דֶער אַנְדֶערֶער קְרֶעטְשְׁמֶע ווַייטֶער מִיט עֶטְלִיכֵי
וִויאֶרְסְט אונ גֵייט אַרַיין אונ גֵייט צוּא צום אוֹיבִין אונ ווִיל זִיךְ לֵייגֶען
שְׁלָאפִין אוֹיף דֶעם אוֹיבִין אִיז גִישְׁלָאפִין דִיא שֶׁענְקֶערִין אֵיין אַלְטֶע
עֲרֵלִית. ווָאס דֶער בעה"ב הָאט זִיא גִיהַאלְטִין צום שֶׁענְק זָאגְט עֶר
צוּא אִיהְר זַייא אַזוֹי גוּט אונ לָאז מִיךְ אוֹיף דֶעם אוֹיבִין זִיךְ אָן וַוארִימֶען
אונ דוּא גֵייא לֵייג זִיךְ אוֹיף דֶעם טִישׁ אִיךְ גִיבּ דִיר פַאר דֶעם צֶעהִין
קָאפִּיקֶעס אוני מַיין פְּלַאשְׁין גִיבּ אִיךְ דִיר אוֹיף צוּא דֶעקִין זִיךְ. דִיא
מְחוּתָּנִים זֶענֶען גִיקוּמֶען צוּ דֶער קְרֶעטְשְׁמֶע אוֹיף דֶעם אוֹפֶן זַייא זָאלִין
זֶעהִין פִילֵייכְט אִיז דָא הֶערְשִׁיל גְלַייךְ ווִיא זַייא זֶענֶען אַרַיין גִיקוּמֶען
הָאבִּין זַייא גִיגֶעבִּין אַגִישְׁרֵייא. אָט לִיגְט עֶר אוֹיפִין טִישׁ זַייא הָאבִּין
גִיהַאפְּט אֵיינֶער בַּייא דִיא הֶענְט אונ דֶער אַנְדֶערֶער בַּייא דִיא פִּיס.
אונ אַדְרִיטֶער הָאט אוֹיף גִיהוֹיבִּין דֶעם פְּלַאשְׁין אונ אַלֶע הָאבִּין זִיךְ
גִינוּמִין צום שְׁמַייסִין. דִיא שֶׁענְקֶערִין שְׁרַייט שְׁטָא ווִיא מֵייעֶטֶע דָא מְגֵיע
יינְגְט אֵיינֶער דוּא הֶערְסְט שְׁמִילִיק עֶר מַאכְט זִיךְ כְּלוֹימֶערְשְׁט אַז דָאס

איז

אין ניט ער אז רעדט רוכ"ש דא פאטשט מען מיט די שפאנטאפיל אונ זיט די הענט מיט וואס מען קען. דער שענקער האט זיך אויך אויסגעכאפט עס איז געוואָרן אזא געשריא אונ האט זיא געגעבן צוא פאר שטיין אז זיא שפייכן זיא אומזיכט רופט זיך אן הערשעלי פון דעם אויבן פאר וואס אומזיסט איך האב איהר פריער בעצאהלט צעהן קיפעקים גיט איהר אצוויא שכיץ פון מיינעט וועגן אויך זיא האבן דער הערט הערשעלים קול האבען זיא אן געהויבן צוא שרייען איבער דיר אלעס איבער דיר. האבן מיר געמוזט בעצאהלן פופציג רובל ניידלען אין יענער קרעטשמע. זאגט הערשעלי אז איהר האט מיר געמאכט אראש חודש האב איך אייך געמעגט מאכן איום טוב!

איין מאל איז ער געקומען צוא זיינעם אגוטן פריינד אויף אנאכטלעגער האט מען אים געגעבן אקישין צוא שלאפין זאגט ער איך האב מיר געמאכט אז אויף אקישין ניט צוא שלאפען ווארום איך בין אמאהל אויף געשטאנען האב איך ניט געפילט קיין אבר עס האבן מיר אלע אברים וויא געטאהן אויף דער באנק וואס איך בין געשלאפין אין קלויז איך קיק מיך אום וואס קען דאס זיין האב איך געפינען אפעדער אונטער דער זייט. האב איך מיר געלערנט דעם קל וחומר מה דאך אז אויף איין פעדער איז אזוי הארט היינט אז איך וועל שלאפין אויף אזאך פעדערין וועל איך דאך שוין אוודאי קיין כח ניט האבען אויף צוא שטיין:

איין מאל האט ער זיך געלאזט גיין קיין באלטא אויף דעם יריד. גייענדיג מיט'ן וועג זאגט ער צוא זיך איך בין דאך שטענדיג אמונקלדיקער מיט אפוהר האב איך עוויג קיין פרנסה. ווען איך גייא פארט מען מיר אנטקעגין. אמיין וועל איך מיר דאס האלבע קערביל איין ברענגין. וויא ער איז געקומען קיין באלטא. האט ער אן געהויבן צו זיכען דאס האלבע קערביל אין קעשינע. אזוי וויא ער גייט זעהט ער אין גאס שטיין אסאך מענטשין אונ מען רעדט רופט אים צוא אבעקאנטער.

אונ

און זאגט אזויא איהר קריגט פיניף און צוואנציג רובּיל. נאר אויף דעם
אופן איהר זאלט דא מיט איינעם לערנין בּלק נאר מיט אלף. דיא
מענטשין האבּין גיוויכט אז הערשיל קען אזעלכי זאכין. האבּין איהם
גינימען אין אזייט און האבּין איהם דערציילט וואס דא איז פאר אמעשה.
עס איז גיקומין איינער פון סטאמבּיל און האט מיט גיבּראכט אסאך
בּאקאלייא. און פאר קויפט וואלוויל און מאכט אונז קאליע דעם יריד
מיט זיינע כּקחים עס איז גיקומין אז מיר מיזין פאר שליסין אונזערי
גיוועלבּין. איבּער הויפּט האט ער פיניף מינים צוא אסאך פון אמין. זאגט
הערשיל עס וועט רעכט זיין נאר איהר מיסט מיר געבּין הונדערט רובּיל
אין קעשינע מיט שיינע מלבּושים איך זאל מיך האבּין מיט עפּעס אן צוא
טאהן און דיא הונדערט רובּיל בּארף איך האבּין אויף האנד געלד און
זיא וועלין ח״ו ניט פאר פאלין ווערין אזוי איז גיוועזן דיא אלע סוחרים
זענין בּשטאנען אויף דעם מען האט איהם אלעם גיגעבּין וואס ער האט
בּאדארפט צום ערשטין האט ער זיך אוים גיצויגין און אפּ גיוואשין
און אן גיטאהן גיפּיצטע שטיבּיל און מיט אשיינעם זאנטעק אין האנד
פון דער אנדער האנד אשיינעם ליקע ציבּאך מיט גוטין טוטין אז
ווער עס האט אויף איהם אבּיק גיטאהן האט גימיינט אז ער איז דער
גרעסטער סוחר און איז אוועק גיגאנגין צום סוחר אין גיוועלב אריין
דאס איז גיוועזן זאנטאג דעם פיניף און צוואנציגסטין מייא סאמע ווען
דער יריד הייבּט זיך אן. גיוויסט האט ער אז דער סוחר רעדט היקעט
ער צוא אז ער איז אריין גיגאנגין אין גיוועלב איז ער צוא גיגאנגין
צוא אמשרת און פרעגט איהם וועי וועי ווער אי איז דע. דע. דער
בּע. בּע. בּעל הבּית ווייזט איהם דער משרת אויף דעם בּעל הבּית
דער בּעל הבּית גיט איהם שלום און פרעגט דעם בּעל הבּית אי. אי.
האט פון מא. מא. מיינעט וועגין סחו. סחו. סחורה זאגט דער בּעל
הבּית אי. אי. איך האב גי. גי. גיבּראכט סחו. סחו. סחורה אסאך.
אי. אי. אין קעסקע. קענט קוי. קוי. קויפין גא. גא. גאר ווא. ווא.
וואלט. זאגט הערשעלי אי. אי. איבּער הויפּט בּא. בּא. בּארף איך
הא הא האבּין פּי. פּי. פּינעף מי. מי. מינים או. או. און דאס
זע. זע. זענין זייא פּע. פּע. פּעפּער און ני. ני. נים און
ביי. רבּיי. רביי. בּייז. רא. רא. ראזינקעס פא. פא. פאגין
האט ער בּייא איהם אוים גידינגען איין מין. בּייז. און האט איהם בּצאהלני
ווייל ער האט גיזעהן אז מעהר וויא פאר הונדערט רובּיל וועט ער ניין

רית

ביז ניט האבין. איבער דעם האט ער דאס ביי איהם אוועק גיהאנדילט
אין גאנצין. גירעכינט האט הערשיל אז אפילו נאך דעם יריד איז דאס
אויך אסחורה האט ער גיהייסין מען זאל פאר פאקין דיא סחורה.
אונ אפ וועגין אונ האט אים באצאהלט וויא פיהל עס איז איהם
גיקומען. נאר ביז וואנין דיא צווייא לייט האבין זיך אוים גידינגין
אונ צוא צאהלט אונ צוא רעכינט איז אוועק גיגאנגין דער גאנצער טאג
אז צוא ליב הערשלין האט מען שוין ניט אין זינען גיהאט קיין שום
סוחר אונ גיזעהן האבין אלע משרתים לויט וויא דער סוחר שטעלט
זיך קויפין בארפין זייא ניט האבין קיין אנדערין סוחר וואורום ער וויל
צוא נעהמין דיא אלע מינים צוא האבין. עס איז אפילו נמאס גיווארין
האדינדיק וויא דיא צווייא סוחרים רעדין ווייל ביז וואנין דער בעל
הבית האט עפעס אוים גירעד אונ דער סוחר האט עפעס אוים גירעד
איז אוועק גיגאנגין אצייט. נאר זייא האבין זיך מיישב גיוועזן אז פאר
דעם בעה"ב איז רעכט איז פאר זייא אויך רעכט אונ דער סוחר האט
מיט קיינם ניט גיוואלט רעדין. נאר מיט דעם בעה"ב אליין. אויף
אף דער נאכט האבין ביידע סוחרים גיגעבין וויין אונ האבין גיטרינקין
כיד המלך אונ דיא משרתים זענען אויך גיוועזן אונ האט צוא גיזאגט
אז אין דער פריא וועט ער קומען אונ וועט געבין צוא לייזין אסאך
געלד עטליכי טויזינד קערבליך. אויף מארגין ווער עס איז גיקומען
קויפין אביסיל סחורה האט מען קיינעם ניט גיענפערט זייא האבי
זיך גירעכינט וואס טויג זייא האבין צוא טאהן מיט א סאך קונים.
דער ווייל איז גיקומען הערשיל. מיט אגרויסין אונ אלאנגין גוט מארגין
אודער דער גוט מארגין האט גידויערט אגאנצע שעה ווייל ער האט
זיך אויף דעם אנדערין טאג מעהר פאר הערקיט וויא אויף דעם ערשטין
טאג. אונ האט זיך גיהייסין ווייזין דיא אלע מינים סחורות אונ האט
זיך ביי יעדין מין גוט גידינגין. אונ האט גיזעהן אנידער צוא
שטעלין אין צעטיל כמעט אין גאנצין פון דעם מין. ביז וואנין ער
האט אוים גידינגין אלע מינים אונ איבער גיוואגין אונ איבער גירעכינט
איז אוועק גיגאנגין דער גאנצער טאג. דער בעל הבית מיט דיא
משרתים זענען גיבליבין אהן כוחות מיט אים רעדינדיג. נאר ביי
דעם בעה"ב איז גיוועזן אלעס רעכט ווייל ער האט גיהאט אסוחר
אויף דער גאנצער סחורה אונ בעטראפין האט דאס שיינע עטליכי
טויזינד קערבליך. נאך אזא גישעפט האט דער בעל הבית גישיקט

את

און מען האט גיבראכט אגוט ביסיל משקה מיט פאר בייגין און קיין
זאך איז ניט גיוועזן צוא טייער ביז עס איז נאכט גיווארין . יעדערער
איז זיך גיגאנגען אויף זיין קוואטיר שלאפין . מיט דעם אוים נעם אז
מארגין זאל מען אים זעהן עקספעדירין ווייל ער האט קיין צייט ניט
און מען האט זיך גיזאגט אגוטע נאכט דער בעה"ב איז גיוועזן צוא
פרידין ווייל ער האט גירעכינט אז אויף מארגין זעהט ער זיך מיט
דער מטבע און וועט זיך זעהן מאכין פארטיג צוא פארין אהיים . אז
עס איז גיקומען אויפין דריטין טאג זענין ווייטער גיקומין סוחרים און
ווילין קויפין פון דיא מינים און מען ענפערט זייא גאר ניט זייא זאגין
אז מיר וועלין אייך צאהלין טייערער ווייל מיר ווילין שוין אוועק פארין
זאגט דער בעה"ב אז ער האט איין מאהל פאר קויפט אין גאנצין
זענען זייא גיגאנגין צוא יענע סוחרים און האבין גיצאהלט פיהל מען
האט בייא זייא גיבעטין . דיא סוחרים האבין גיוויסט אז דאס וואקסט
פון הערשקען און האבין דער ווייל אהן גילייגט פאר זייער סחורה .
ארום זייגער צעהן אין דער פרוה . הערשיל איז שוין דא אין גיוועלב
און הייסט פאקין מען האט אן גיהויבין צוא פאקין איז דאס אוועק
גיגאנגין ביז פאר נאכט און האט גיהייסין שיקין אמשרת ער זאל
ברענגין פוהרין און מען זאל אפ פראווין דיא סחורה צום באהן . דער
בעה"ב האט גימיינט אז אט נעמט ער דאס געלד און בעצאהלט
דיא פוהרין שטייען שוין גרייט נאר ארוף צוא לייגין אויפין וואגין
דער בעה"ב האט זיך שוין ניט גיקענט איין האלטין און זאגט רב . רב
ק . ק . קרוב געלד זאגט ער דא . דא . דאס וועע . וועע . וועט גיי . גיי .
גיין או . או . אויף אנא אנא אנאכגאמע זאגט דער בעה"ב צוא אים
ני . ני . גיט מי . מי . מיר נא . נא . נאך עפע . עפע . עפעס האנ .
האנ . האנד גע . גע . געלד זאגט ער צוא אים אז מע . מע . מעהר
קיי . קיי . קיין גע . גע . געלד הא . הא . האב אי . אי . איך ניט
נא . נא . נאר דיא ריי . ריי . רייז וועע . וועע . וועט זיין האנ . האנ .
האנד גע . גע . געלד דער סוחר האט זיך בעטראכט אז דאס איז
צשלעכטע עסק ווייל דיא סחורה באטרעפט ביז דרייא טויזינד
רובל און האבין האט ער אויף דעם הונדערט אט דיא רייז וואס
ער האט גיקויפט . און דא שטייען דיא בעלי עגלות און שרייען זייא
האבין קיין צייט ניט צוא שטיין עס איז בייא זייא יריד . דער בעה"ב
שרייט ער האט אים איזבאוועט אגיר הערשיל שרייט וואס האט איהר

צוא

צוּא מִיר בִּיז עאֲנְן זַייא הָאבִּין ,זִיךְ גוּט צוּא קְרִיגְט . אוּנ הֶערְשֶׁעלִי
זָאגְט צוּם בעה"ב אִי. אִי . אִיהְר זָע. זָע . זֶעגְט צַפַּא. אַפַּא. אַפַּארְךְ
אַיךְ וִויל אַיי. אַיי. אַייךְ נִיט קֶע. קֶע . קֶענֶען מִי . מִי. מִיט אַיי. אַיי.
אַייֶער כְּחוּ. כָּחוּ . כְּחוֹרָה וַויי . וַויי. וַוייל וָוא . וָוא. וָואס אִי. אִי. אִיךְ
רֵיי . רֵיי . רֵייד קֶע. קֶע. קֶע . קֶערְוִויט אִי. אִי. אִיהְר מִי. מִי . מִי
מִיר נָא . נָא . נָאךְ עֶס אִיז גִיוָוארִין אַגִישְׁרֵייא בִּיז וַואגְן אַסַאךְ
מֶענְטְשִׁין זֶענִין זִיךְ צוּא נוֹיף גִילָאפִין אוּנ הָאבִּין אוֹיס גִיהֶערְט בֵּיידִים
טַעֲנוֹת דֶער בעה"ב שְׁרַייט פַאר וָואס עֶר גִיט אִים קֵיין גֶעלְד נִיט .
דֶער קוֹנֶה שְׁרַייט עֶר וִויל אִים נִיט קֶענִין דֶער פַאר אַז וָואס עֶר רֶעדְט
קְרִימְט מֶען אִים נָאךְ . דִיא מֶענְטְשִׁין הָאבִּין זִיךְ גוּט אוֹיס גִילַאכְט
אוּנ הָאבִּין גִיגֶעבִּין אֵיין עֵצָה אַז מָארְגְן מוּזִין זַייא גֵיין צוּא אַדִין תּוֹרָה
אַזוֹי אִיז גִיוֶוען אוֹיף מָארְגְן זֶענֶען זַייא גִיגַאנְגִין צוּא אַדִין תּוֹרָה אוּנ
מֶען אִיז זַייא נָאךְ גִילָאפִין אוֹיפִין וִוינְדֶער עֶרְשְׁטִינְס עֶס אִיז גִיוֶוען שֵׁיין
צוּא הֶערִין . וִויא דִיא צְוַוייא הָאבִּין זִיךְ גִיקְרִיגְט אוּנ צְוַוייטִינְס אִיז
יֶעדִין גִיפֶעלִין דֶער מְכִּחַר אַזָא מַעֲשֶׂה זָאל פַאר לוֹיפִין בַּייא דֶער
דִין תּוֹרָה הָאט דֶער רָב גִיזֶעהְן אַז עֶר וֶועט מִיט זַייא נִיט קוּמֶען
צוּא אַטָאלְק הָאט מֶען גִימַאכְט אַפְּשָׁרָה אַז דֶעם בייז בארף אִים
דֶער בַּעַל הַבַּיִת אָפּ גֶעבִּין אוּנ דִיא אִיבֶּערִיגֶע סְחוֹרוֹת מֶעג עֶר
פַאר קוֹיפִין וֶועמִין עֶר וִויל . אַזוֹי אִיז גִיבְּלִיבִּין . הֶערְשִׁיל הָאט צוּא
גִינוּמִין דֶעם בייז אוּנ אִיז זִיךְ אַוֶועק אוֹיף זַיין קְוַואטִיר . דָאס
הֵייסְט צוּא דֶעם סוֹחֵר וָואס עֶר הָאט אִים גִיגֶעבִּין דִיא הוּנְדֶערְט
רוּבִּיל . דִיא סוֹחְרִים הָאבִּין אַרוֹיס גִינוּמִין פִינִיף אוּנ צְוָואנְצִיג רוּבִּיל
אוּנ הָאבִּין אִים בַּאצָאהְלְט אוּנ עֶר הָאט זַייא אָפּ גִיגֶעבִּין אַלֶע זַייֶערִי
חֲפָצִים אוּנ הָאט זִיךְ אָן גִיטָאהְן קַארִיג זַיינֶע מַלְבּוּשִׁים אוּנ אִיז
גִיגַאנְגִין זֶעהְן וִויא זַיינֶע סוֹחְרִים הָאבִּין אָפּ גִיקוֹיפְט דִיא אַלֶע
סְחוֹרוֹת בַּייא דֶעם סְטַאמְבִּילֶער פַאר הֶעלְפְט גֶעלְד וַוייל עֶס אִיז
שׁוֹין גִיוֶועזִין נָאךְ דֶעם יָרִיד אוּנ עֶר הָאט שׁוֹין נִיט גִיהַאט קֵיין
אַנְדֶערִי קוֹנִים :

אֵיין מָאהְל גֵייט הֶערְשִׁיל אַרוֹיס אוֹיף דֶעם מַארְק טָארְג שְׁטֵייט
אַמָאזִיק מִיט אֵייֶער אוּנ אַסַאךְ מֶענְטְשִׁין שְׁטֵייֶען אַרוּם אִים אוּנ דִינְגֶען .

באשר עס האט באמאלס גיהאלט דרייסיג קאפיקעס אשאק אונ ער
וויל זעכציג קאפיקעס אשאק. ער זאגט אז זיינע אייער זענען
טייערער פון איין אנדערינס צליע האבין פאן אים גוט גילאבט.
נאר וויא באלד זייא האבען דעו זעהן הערשלען האבין זייא אוועק
גיטאהן צוא הערשלין. אז הערשיל זאל מיט איהם עפעס מאכען
אפיהל הערשיל האט זייא צוא גיזאגט נאר בזה האופן אז שפעטער
מיט א שעה זאלין זיי קומען צוא גיין אונ זאגען אים אויף
רוסיש הערשיל דיין [illegible] באבע דיינע איז גישטארבין זייא האבין איהם
צוא גיזאגט אונ זענען צוועק גיגאנגין ער האט זיך אזוי גיהויבין צוא
דינגען מיט דעם מאזיק ער גיט איהם דרייסיג קאפיקעס אונ פינף
אונ דרייסיג ביז פערציג אונ נייט אוועק מיט איין האלבע שעה איז
ער דא ווייטער אונ [illegible] אונ דער מאזיק וויל ניט אנדערש
נאר וויא זעכציג קאפיקעס ער גיט איהם פינף אונ פערציג ביז
פופציג קאפיקעס אונ ער וויל ניט. דאס ווייב פון דעם מאזיק שרייט
גיב אים אפ אונ ער וויל ניט. ער גיט אים פינף אונ פופציג קאפעקים
ביז ער האט אים גיבוט געבין דיא זעכציג קאפעקים. דער ווייל
האט ער דער זעהן [illegible] דער ווייטינס וויא דיא מענטשין גייען שוין.
האט ער אן גישטעלט דיא פאלע אונ האט איהם גיהייסן ציילין
דער מאזיק האט אים [illegible] גיציילט אין גאנצין דער עייל זענען
גיקומען דיא מענטשין אונ האבען גיגעבין אלע איין גישרייא.
הערשקא קארע טוואי מאטערי פאמערלא דאס הייסט הערשיל
גישווינד דיין מוטער איז גישטארבען וויא הערשיל האט דאס דער
הערט האט ער צראס גילאזט דיא פאלעס זענין אראפ גיפאלין דיא
אייער אונ האבען זיך צוא בראכין. אליין האט ער גיטאהן אפאטש
מיט דיא הענד אונ האט גיגעבין אגישרייא גיוואלד, עס איז אים
ניט גוט אונ דער מאזיק האט גאר ניט גיוויסט וואס צוא טאהן
פאר צרות האט ער אן גיהויבין צוא וויינין. הערשיל האט גיהאפט
דיא פיס אויף דיא פלייצעס אונ איז אנטלאפין לויפענדיג שרייט
ער פלאטש גוי פאצוואזיא מאטעריא דיה. איך וויין נאך איין פרעמדע
מוטער. דיא מענטשין וואס זענען גישטאנען לעבין דעם האבין
גיטרייסט דעם מאזיק ווייל זייא האבען גיזעהן וויא ער שטייט
לעבין דיא אייער אונ זאגט אלע מאהל אגדיע מאיא פראציא דיא
מענטשין האבין איהם גיזאגט אז דאס האט דיך גאט גישטראפט

וויל

ווייל דא האבען גיזוכט בייא אונז ווייא קאהל צווייא מאל טאג
וויבער עס איז נעכט גיוועזן:

איין קאהל איז ער גיקומען אין קלויז צווייען צו דיא חסידים אונ זאגט אז ער באדארף בענטשין גומל האבען. זייא זיך צו אללע אטאם גישטאנען אונ זאגין צו דא מוז זיין עפיס איין נייע זאך. זייא האבען נאך פאר שטאנין אז דא וועט זיין עפעס נייעס ווייל זייא האבען איהם שוין נאך גיקענט מיט זיינע ווינדערליכע שטיקים. פרעגין זייא איהם. הערשיל וואס פאר איין אום גיפערליכע זאך האט זיך דיר גיטראפען. ענטפערט ער איך וועל אייך דער ציילין וואס פאר איין גם עס האט זיך מיר גיטראפען. איך בין גיגאנגען איבער איין בריק פון טייך האב איך גיהערט שטארק קלאפען האב איך גיטאן א קוק אויף דעם וואסער. האב איך דער זעהן ווייא דיא וועשין האט גיקלאפט אין מיין העמד אז איך זאל גיוועזן זיין אין דעם העמד וואלט פון מיר קיין זכר ניט גיבליבען:

הערשיל איז שולדיג גיוועזן פאדרישנע צו קהל האט דער פארשטייק גינומען בייא איהם איין משכון. איז הערשיל גיגאנגען צו איהם אונ האט איהם גיפרעגט זאגט מיר איך בעט אייך מוחל זיין איז שוין צו איר נעמט איין געלד צו קהל האט איהם דער פארשטייק גיענטפערט עס איז שוין אמוראי איאר פונקטן איך נעם איין דיא קהאליטשע געלטין. זאגט איהם הערשיל נוא פאר וואס ויטשע נעמט איר שוין ניט איין א מיתה משונה בפרט מיט דיא געלטין אן נעמען טוט איר גישט מיט יושר ווארום בייא דיא ארעמע לייט רייסט איר ווייא ווייט איר קענט אונ איר נעמט משכונות. אונ בייא דיא נגידים נעמט איר גאר ניט אפילו א מיתה משונה וואלט דאך אמוראי א יושר גיוועזן איר זאלט איין נעמען האט זיך דער פארשטייק אויס גילאכט אונ האט איהם עס גיגעבין דען משכון:

הערשיל איז אמאל גיוואָרן וויסער שלעכט דיא צייט ער האָט ניט גיהאַט וואס צו נעמען אין מויל ער פלעגט אבער צו קיין שום זאך ניט זיין פויל האָט ער זיך פאַר שטעלט פאַר איין בעל עגלה אונ האָט גינומען א בייטש אין דער האַנד אונ איז אַרויס גיגאַנגען אין מיטין מאַרק אונ האָט אָן גיהויבין צו נויף נעמען פערשוינען קיין לעמוטשיב ער האָט צו נויף גינומען ביא צעהן פערשוין אדיראָפּין אונ האָט צו נויף גינומען דיא צאָלע קלימיקליך ביא זייא :

דיא אַלע פערשוינען האָט ער אַ ידער גישטעלט אין מיטען גאס. אונ זאָגט צו זייא. וואַרט דא אויס. איך גייא צו דיא פערד אונ וועל באלד קומען :

הערשיל איז גלייך אהיים גיגאַנגען אונ דאָס געלט אָפּ גיגעבין זיין ווייב :

דער נאָך האָט ער זיך גימאַכט קאַראַש. אונ איז צוריק גיגאַנגען צוא דיא פערשוינען. אונ זאָגט צוא זייא. קומט עס איי שוין גיט פריא :

פרעגין זייא איהם. וויא זענין אייערע פערד ?

הערשיל זאָגט צוא זייא. וואס גייט דאס אייך אָן. איהר קומט נור מיט מיר דער וייל. אונ דיא פערד וועלין שוין במילא אָן קומען :

זייא זענין איהם נאָך גיגאַנגין אונ הערשיל טראָגט זייא דיא קלימעקעס פאַר אויס :

זייא גייען אונ גייען נאָך איהם אונ זעהען אויס וויא דיא יוצאי מצרים :

אזויא גייענדיג שרייט אַלע מאל איינער. ר' הערש וויא איז אייערע פערד ?

הערשיל שרייט נאָך העכער. קומט מיט מיר. דאס איז ניט אייער עסק. דיא פערד וועלין באלד קומען :

הכלל הערשיל איז מיט זייא אזויא גיגאַנגען ביז זייא זענין גיקומען צוא גוט קיין לעטשיב :

נוא. וויא ער איז שוין מיט זייא גיקומען בשלום קיין לעטשיב. בעט ער זייא גימאַנט זיין שכר עגלה. וואס ער האָט זיך מיט זייא גידונגען :

הָאבִּן זֵייא מִיט אִיהְם גִיזָאגְט אֵיין מַעֲנֶה . סְטֵייטְשׁ ! מִיר וֶועלִין דָא, גִיגַאנְגְען צוּא פוּם :

הערשיל עֶנְטְפֶערְט זֵייא . אִיהְר וֶוענְט דָאךְ בְּמֵילָא דָא. אוּנ אִיהְר דַארְפְט מִיר נָאךְ דַאנְקְעֶן דֶער פַאר . וָואס מִיר וֶועלִין גִיגַאנְגְען צוּא פוּם . וָוארוּם וֶוען מִיר וָאלִין גִיוֶוען פָארִין אוּנ מִיר וָאלְין זִיךְ גִיוֶוען אִיבֶּער קֶערִין מִיט דֶער בּויד . וָואלְט אִיהְר דָאךְ חַס וְשָׁלוֹם נֶהֱרְגֶת גִיוָוארִין . דֶער דוּיךְ דַארְפִין מִיר נָאט צוּא דַאנְקֶען . דָאס מִיר וֶועלִין שׁוֹין בְּשָׁלוֹם אַהֶער גִיקוּמֶען :

זֵייא הָאבִּין זִיךְ גוּט אוּיס גִילַאכְט אוּנ הָאבִּין אִיהְם בֶּעצָאלְט זַיין שְׂכַר עֲגָלָה :

ענדע

ר׳ הֶערְשֶׁעלֶע עֶסְטֶערְפָאלְיֶער נוּמֶער 1 — פְּרֵייז 5 קָאפּ׳

ר׳ הֶערְשֶׁעלֶע עֶסְטֶערְפָאלְיֶער נוּמֶער 2 — „ 5 „

אַנֶעקְדָאטֶען וִויטְצֶען מַעֲשֶׂה׳לִיךְ פוּן ר׳ הֶערְשֶׁעלֶע עֶסְטֶערְפָאלְיֶער — פְּרֵייז 5 קָאפּ׳

ווי הֶערְשֶׁעלֶע לֶערְנְט מַסֶּכֶת פוּרִים אוּנ אִיז מְשַׂמֵחַ דֶעם עוֹלָם — פרייז 5 קָאפּ׳

שְׁלֹמֹה לִיגְנֶער דֶערְצֶעהְלְט וִויטְצֶען פוּן זַיין רֶבִּי ר׳ הֶערְשֶׁעלֶע — פְּרֵייז 5 קָאפּ׳

ר׳ מָרְדְכַי רַאקְאוֶוער דֶר אֶלְטְסְטֶער תַּלְמוּד פוּן ר׳ הֶערְשֶׁעלֶע — „ 5 „

דֶער בַּארִיהמְטֶער וִוילְצְלוּנְג ר׳ אֶפְרַיִם גְרֵיידִינְגֶער — „ 10 „

דָאס חֶעלֶעמֶער וִויצְבְּלַאט — „ 5 „

דָאס וִויצְבְּלַאט דֶער „פִּיפֶּער“ — „ 5 „ :

צו בעקומען אין דער בוכהאנדלונג פאן ליב מארגענשטערן
אין ווארשא פראנציסקאנער שטראססע .26 №

זינגערס ! בדחנים ! מארשעליקעס

אונ גוטע ברידער !

אויב איהר ווילט שאנע לוסטיגע ליעדער זינגען. איהר זאלט זיין אליין פרעהליך אונ גאנצע געזעללשאפטען זאללען פון אייער זינגען צופרידען זיין, זאלט איהר קויפען אונ זינגען :

I) לוסטיגע ליעדער : דאס ליעד פון „מה נשתנה" מיט נאך פינף ליעדער פון יצחק יואל לינעצקי : 1) לקוי חמה ; 2) דער שמש פון דיא חנוכה ליכטלעך ; 3) א פליג אויף דיא וואנד ; 4) דער ראסטשאט אדער דער חשבון ; 5) דאס קארטענשפיעל. פרייז 5 קאפ׳.

II) זעלטענע ליעדער : „דער שכור מיט דעם פלעשעלע" מיט נאך זעקס ליעדער פון ש. בערנשטיין :
1) הנותן תשועה למלכים ; 2) דער וואונש ; 3) פורים (א שאן ליעד אויף פורים) ; 4) דער בוך (פון מענשענס לעבען) ; 5) געטרייע פריינד ; 6) דאס וויגעלע. פרייז 5 קאפ׳.

III) טהייערע ליעדער : „דער נייער על חטא" מיט נאך צוויי ליעדער פון יצחק יואל לינעצקי :
1) ערב יום כפור (אדער דאס באגעגעניש פון דעם חסיד מיט דעם גבילרעטען ערב יום כפור פאר נאכט) ; 2) צוויי קאץ אין איין זאק. פרייז 5 קאפ׳.

IV) פאלקס ליעדער : „דאס קארגע בחור׳ל" מיט נאך פינף ליעדער : 1) דאס וויגעלע ; 2) דיא מאדע.
3) יצחק יואל לינעצקי. 3) טאבליצע ; 4) א אמה׳ר פריינד ;
5) גלייבע ווארטלעך אין גראמען פון ש. בערנשטיין. פרייז 5 קאפ׳.

V) שאנע ליעדער : פיער ליעדער פון יצחק יואל לינעצקי.
1) אשת חיל ; 2) דער געוויסער מאי ;
3) א צושפיל צו׳ם מאי ; 4) דיא פאלשע אריסטאקראטיע.
פרייז 5 קאפ׳.

VI) בעקאנטע ליעדער : פיער ליעדער פון יצחק יואל לינעצקי :
1) דער שפיגעל מיט דעם זייגער ; 2) דאס איבערגעקעהרטע מלמד׳ל (וואס איז אוועק קיין אדעס) ; 3) ראש חודש מאי ; 4) די לבנה. פרייז 5 קאפ׳.

VII) שַׁבָּת'דִיגֶע לִיעדֶער: יַעֲקֹב ליעדער פון ש. בערנשטיין:
1) דער שַׁבָּת מיט דער נְשָׁמָה יְתֵרָה;
2) שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם (לִכְבוֹד שַׁבָּת); 3) דער גייער כָּל מְקַדֵּשׁ; 4) זְמִירוֹת;
5) דער שְׁלָאף; 6) יונגע טְרֶערֶען. פְּרַייז 5 קָאפּ'.

VIII) יודישע ליעדער: אַכְט ליעדער פון ש. בערנשטיין: 1) ווער מעג? 2) דיא ביינקע אָדער דיא פַאלשע
האפנונג; 3) יִלְלַת צַדִּיקִים (דאס געוויין פון דיא גוטע יודען);
4) תְּפִלַּת צַדִּיקִים (דאס געבעט פון דיא גוטע יודען), 5) די ליידינגע
פלאש; 6) די טְרַייסט; 7) אֶבֶל יָחִיד (וויא איין אַלטער פאטער בעוויינט
זיין איינציג קינד אַ בֵּן יָחִיד'ל וואס איז איהם ר"ל געשטארבען);
8) אַ טְרַייסט. פְּרַייז 5 קָאפּ'

IX) נייע ליעדער: דריי ליעדער פון ישראל יצחק ציפערשטיין
בַּדְחָן: 1) דער לוסטיגער דַלוּת; 2) אַל תִּירָא
עַבְדִּי יַעֲקֹב; 3) חַיִּים שְׁמוּאֵל דעם גַבַּאי'לעם. פְּרַייז 5 קָאפּ'

X) בעריהמטע ליעדער: דריי ליעדער פון י. הערשענזאהן.
1) מִן הַמֵּצַר. 2) אָדָם וְחַוָּה; 3) דער
מארדער-רוֹצֵחַ פְּרַייז 5 קָאפּ'.

XI) פְּרֶעהליכע ליעדער: דריי ליעדער פון א. מענשענזאהן.
1) מְנוּחָה וְשִׂמְחָה; 2) עַל חֵטְא;
3) דער קורצער פְרַייטָאג אָדער טשיפע טריינע מיט דעם קוגעל.
אויך איז צוגעגעבען אַ לוסטיגע מַעֲשֶׂה "די מְגִלָּה פון חעלעמער
נַארָאנִים". פְּרַייז 5 קָאפּ'.

XII) שִׁירֵי זִמְרָה: דרייסיג שאנע הערליכע בראדער ליעדער
פְּרַייז 15 קָאפּ'.

XIII) שְׁמֶענְדְרִיק אָדער "דיא קָאמישע חֲתוּנָה". אַ לוסטיג טעאטער
שטיק פון א. גאלדפאדען. פְּרַייז 20 קָאפּ'.

XIV) חֶבְרָה קְדוֹשָׁה סְעוּדָה אָדער "ר' אַרְיֵה דער בַּעַל מְנַגֵּן".
א פרעהליכע געשיכטע צום לאכען.
פְּרַייז 15 קָאפּ'.

XV) בִּינְט'שע די צְדָקוֹת'טע אָדער "דיא איינגעפאלענע באד".
א שאנע אונ אַפְרֶעהליכע געשיכטע
פְּרַייז 10 קָאפּ'.

☜ בעקומען אין דער בוכהאנדלונג פון דעם הערויסגעבער

העלענא. דיא שיינע העלענא. א בעריהמטע היסטארישע ערצאה-
לונג איבערזעצט פון דייטשען דורך י. ל. מארגענשטערן.

דיא ערצאהלונג האט אין זיך דיא קראפט צוא באראינטערעסירען איהרע לעזער, אזוי אז דאנן ווען זייא לעזען די געשיכטע זאללען זייא פערגעססען אין דיא גאנצע וועלט. אין דיזע געשיכטע קומט פאר וויא די שיינע העלענא א גרויסען פירשט'ס א טאכטער האט געהאט דאס אומגליקק דאס איהר מוטטער דיא פירשטין איז איהר זעהר פריה אבגעשטארבען, איהר פאטער דער פירשט וואס האט זיך שוין קיין צווייטע פרוי געקאנט צופאססען, איז איהם איינגע-פאללען א שרעקליכער געדאנק דאס זיין טאכטער קאנן ביי איהם פערטרעטען דיא מוטטער'ס שטעללע". אלס ער האט פארגעלייגט זיין פלאן דיא שיינע העלענא איז זי פון איהר פאטער אנטלאפען; זיא איז אוועק פון איהר היים אין מיטטען דער נאכט, האט זיך אויפגעזעצט אויף א שיף אונ איז אוועקגעפאהרען. אויף דעם וועג האט זיא געליטען שיף-ברוך אונ איז קוים מיט דעם לעבען ניצול געווארען. זיא האט זיך ארויפגעכאפט אויף א ברעט פון דיא שיף אונ דער ים האט איהר ארויסגעווארפען אויף איינעם פון די ברעגעס אונטער לאנדאן, וואו זי איז געפאללען אין אשוואכע אהנמאכט. געראדע איז דער אונפערהייראטהעטער קעניג פון ענגלאנד, „היינריך", געגאנגען שפאציערען ביי'ם ים אונ האט בעמערקט דיא גאנצע סצענע, ער איז צוגעגאנגען צוא איהר אונ האט איהר אויפגעמינ-טערט. זי האט איהם ערצאהלט איהר גאנצע געשיכטע, ער האט מיט איהר בעקומען גרויס מיטלייד אונ האט איהר אריינגענומען אין זיין פאלאץ, מיט דער צייט האט ער קאנגען געלערנט איהר פרומ-קייט, איהר גוטסקייט אונ איהר עדלע נאטור. אונ אלס ער האט זיך איבערצייגט, דורך פערשיעדענע פראבען, אז זי איז די אונשולד זעלבסט, האט ער מיט איהר געהייראטהעט, איהר אנגעטהון דיא ענגלישע קרוין אונ איהר געמאכט פאר הערשערין איבער גאנץ ענגלאנד.

דיא געשיכטע פון דיא שיינע העלענא איז אבער נאך נישט צוא ענדע: היינריך קעניג פון ענגלאנד איז אוועק אין א מלחמה געגען פיינד; דיא שיינע העלענא האט אונטער דיא צייט געהאט צוויי שאנע קינדערלאך; דורך פאלשקייט אונ רכילות ווערט זיא מיט איהרע צוייא קינדער פארמשפט צום טויט, נור דורך

א וואונדערליכען צופאלל זיינען זייא געטרעפט געווארען; העלענא ווערדט פארוואָרפען אין א וויסטען וואלד און פארלירט איהרע צוויי קינדער וועלכע ערציהען זיך אליין אין ווילדען וואלד ווערענד זי זעלבסט וואנדערט ארום אין דיא גרויסע וועלט ארעם און עלענד גאנצע זעכצעהן יאהר; איהר מאנן, דער קעניג, דערוויסט זיך דאס גאנצע פאלשקייט און קאהרט ארום דיא גאנצע וועלט איהר זוכען, אויך איהר פאטער דער פירשט האט מיט דער צייט גרוים חרטה אויף זיינע שלעכטע געדאנקען וועגען זיין טאכטער און פאהרט ארום איהר זוכען דיא גאנצע וועלט; העלענא זעלבסט פארברענגט זיעבען יאהר ביי איהר פעטער דעם פאטריארך פון געטאפאל און וואהנט בייא איהם אונטער דיא טרעפ אין א קליין פינסטער ציממער'ל צום אונבעקאנטע בעטלערין.

ווילט איהר וויסען ווי אזוי דאס אללעס האט פאסירט און וויא אזוי זיא איז נאכדעם צוזאממען געקוממען מיט איהר מאנן, מיט איהר פאטער און מיט איהרע קינדער און זי איז נאך געוועזען גליקליך — זאלט איהר לייענען „דיא שיינע העלענא“, פרייז 10 קאפ'.

בלוהמכען. די שיינע בלוהמכען גרויסמירשטין פון פראנקרייך,
א שאנע ערצאהלונג אין צוויי טהייל, איבערזעצט פון
דייטשען דורך י. ל. מארגענשטערן.

דיא שאנע בלוהמכען, דיא טאכטער פון א פאריזער ארעמען אדוואקאט, האט געלערענט אין איהר יוגענד פיעל פערשיעדענע חכמות, רעכען. ווי איהר פאטער איז געוועזען ארעם האט ער דאך אבגעשפארט פון זיינע קליינע פערדיענסטען אום צו בילדען זיין איינציגע טאכטער; איהר מוטער איז נאכהער געשטארבען און א גוטער פריינד האט איהר צו זיך גענומען. נאכהער האט זיך פערליעבט אין איהר א באראן א זוהן און האט מיט איהר גע-הייראטהעט. זיא איז געוועזען גליקליך נור ניכט לאנג, איהר פאטער'ס גוטער פריינד וועלכער האט איהר איינגענומען נאך איהר פאטערס טויט צו זיך, האט איהר מקנא געוועזען דערפאר וואס זי איז אזוי שאן און גליקליך, און האט מיט שווינדעל און חיטראקעט איבערגעוויזען איהר מאנן-אזוי וויא איינס מיט איינס איז צוויי-צוו בלוהמכען איז איהם פאלש און אונטריי. בלוהמכענ'ס מאנן וואס האט פריסער, וועגן מעו האט איהם ערצאהלט אינפאסיגעס ניעגעס

זיין ווייב, נישט געוואלט גלויבען אונ האט זיין גאנץ פארמעגען איינגעשטעלט אין קאן, יעטצט אז מען האט עס איהם אויסגעוויזען אונ ער האט פערשפיעלט זיין גאנץ פארמעגען, האט ער געוואלט זיך אונ בלוהמכען שיססען, זי האט איהם דערצו ניט דערלאזט זיי האבען זיך געשיידט אונ זיינען ביידע אוועק אין דיא גרויסע וועלט, יעדער אין איין אנדער קאנט. בלוהמכען האט זיך פער־קליידעט אלס מאנספערזאן. דורך איהרע גרויסע פעהיגקייטען איז זי זעהר גרויס געווארען ביז זי איז מיט דער צייט געווארען די אנדערע האנד פון פראנצאזישען קאניג. איהר מאנן איז צוא איהר נאכהער אנגעקומען אלס ארעמער דיענער. ביי'ם קאניג האט מען אויף איהר אויסגעטראכט פרישע בלבולים, דורך וועלכע זיא האט געמוזט ענטדעקקען דעם קאניג איהר גאנצע פערגאנגענהייט. דער קאניג האט זיך איבערצייגט אין איהר עהרליכקייט, האט בעשטראפט איהרע שונאים, האט איהר צוזאממען־געפיהרט מיט איהר מאנן וועלכער האט זיך אויך אונטער דער צייט איבערצייגט אין איהר ערענטליכקייט, זיי האבען צוריקק אבגענומען זייער גאנץ פריהערינגעס רייכטהום, זיי האבען געזעהן אין זייערע שונאים די גרעסטע מפלה אונ בלוהמכען איז געווארען גרויספירשטין איבער גאנץ פראנקרייך.

ווילט איהר וויססען וויא אזוי דאס איז אללעס פערלאפען זאללט איהר קויפען אונ לעזען דאס ביכעל פון די שיינע „בלוהמכען".

פרייז 10 קאפ'

גענאפעפא. א וואונדערבארע געשיכטע פון „גענאפעפא" פרינצעסין פון בראבאנט אין נידערלאנדען, אין צוויי טהייל איבערזעצט פון דייטשען דורך י. ל. מארגענשטערן.

פרינצעסין גענאפעפא איז געוועזען אין איהר צייט די שאנסטע אונ די פרימסטע. זיא האט געהייראטהעט מיט איינעם פון איהר פאטער'ס בעקאנטע, א געוויססער גראף זיגפריד וועלכער האט איהר זעהר געליעבט, עס איז איהר געוועזען גוט אונ צוא איהר גליקק איז קיין גלייכען געוועזען. אין פערלויף פון א יאהר אבער זיצט פלוצלונג דיא עדלע אונ שאנע גראפין גענאפעפא אין א שווערע פינסטערע תפיסה. אין דעם אונמענשליכען געפאנגעניש ענטבינדעט זי זיך (ווערדט זיא געלעגען) אונ ברענגט א שאנעם זוהן אויף דיא וועלט; מען זעצט אויף איהר א סוד (א משפט) אונ מען פערארטהיילט

איהר צום טויט. דיא פליינים (העגקער) שענקען איהר מיט דאס קינד דעם לעבען אונד זי לעבט אַם מיט איהר קינד אין אויסטען פערווילדערטען וואלד, ווייט פון מענשען אזוי וויא אין ראבינזאהן אויף איין וויסטען אינזעל.

לעזער ווילט איהר וויסען ווי אזוי גענאפעפא האט געלעבט, איהר וואהנונג, איהרע קליידער, איהר ערציהען דאס קינד אונד ווי אזוי זיא איז דערנאך צוריקגעקומען צוא איהר גליקק זאלט איהר קויפען אונד לייענען דיא ערצאהלונג „גענאפעפא". פרייז 10 קאפ'

סאנגעלאנא: די בעריהמטע געשיכטע פון דער שאנע „סאנגעלאנא" קרוין-פרינצעססין פון נעאפאל, אין צוויא טהייל, איבערזעצט פון דייטשען דורך י. ל. מארגענשטערן.

דיא שאנע סאנגעלאנא איז א געשיכטע וואס האט פאססירט אין דער צייט פון דיא ריטטער. א געוויסער פרינץ פעטער פון פרעטענץ, וואס איז געוועזען אין זיין צייט דער גראסטער העלד. מען האט איהם גערופען דער ריטטער מיט דיא דריי זילבערנע שליסלען, האט זיך פערליעבט אין דער שאנער סאנגעלאנא קרוין-פרינצעססין פון נעאפאל, אונד איז מיט איהר אוועק. אויפ'ן וועג איז פעטער אריינגעפאללען צו ים רויבער אין דיא הענד אונד פארקויפט געווארען קיין עגיפטען צו'ם סולטאן פאר א שקלאף. סאנגעלאנא ענטפלאגט זיך פון דיא וועלט מיט איהרע פערגניגען אונד גרינדעט א שפיטאל פאר ארעמע קראנקע. פעטער ווערדט נאכהער זעהר גרויס ביי'א זיין סולטאן, דער סולטאן בעגנאדיגט אונד בעפרייט איהם, אונד פעטער פאהרט א היים מיט זעהר א גרויס פערמעגען וואס ער האט געהאלטען בעהאלטען אין צוועלף פאסער זאלץ.

ווילט איהר וויסען וויא אזוי דאס האט אללעס פאססירט, זאללט איהר קויפען אונד לעזען דיא שאנע „סאנגעלאנא".

פרייז 16 קאפ.

צו בעקומען אין דער בוכהאנדלונג פון דעם הערויסגעבער
ל. מארגענשטערן ווארשא פראנציסקאנער שטראססע № 26

וויכטיג פאר אלע יודען אין דער גאנצער וועלט.

הֲיָדַעְתֶּם אִם לֹא שְׁמַעְתֶּם? ווייסט איהר עס? האָט איהר עס געהערט? לֹא יַאֲמִן כִּי יְסֻפָּר. מ'וועט נישט גלויבען אַז מ'וועט עס דערצעהלען, יעדער יוד האָט זיכער געהערט אַז עס איז דאָ ביי אונז אַ הייליגער ספר מדרש רבה אויף גאַנץ תורה אַלע פיניף חומשים בראשית, שמות, ויקרא, במדבר, דברים, און אויף גאַנץ חמש מגלות, אסתר, שיר השירים, רות, איכה, קהלת.

וואָס איז אַזוינס דער מדרש רבה?

און ווער האָט איהם געמאַכט?

דער מדרש רבה איז אַ פירוש אויף דער תורה און אויף די מגילות נאָך פון אונזערע תַּנָּאִים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה די בַּעֲלֵי הַתַּלְמוּד לויט דעם חֵלֶק אֲגָדָה וואָס האָט זיך ביי אונז אָנגעזאַמעלט פון גאַנץ אַלטע צייטען ביז די הֲלָכָה און אֲגָדָה האָבען זיך אָפּגעטהיילט איינער פון דער אַנדערער יעדער אויף איהר בעזונדערן וועג די ערשטע סימנים פון אֲגָדָה געפינען מיר שוין אין די לעצטע ספרים פון תנ"ך פיער הונדערט יאָהר צייט האָבען זיך כְּסֵדֶר געזאַמעלט און פערברייטערט די אֲגָדוֹת ביי אונז וואָס פון זיי איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען דער מדרש רבה נאָכאַמאָהל פיער הונדערט יאָהר האָט געדויערט דער צוזאַמעננעמען און איינאָרדענען דעם מדרש רבה אין דער פאָרמע וואָס מיר זעהען איהם יעצט פאַר די אויגען דער מדרש רבה איז פיל מיט סודות התורה ווער עס איז זוכה צו לערנען איהם מיט אָפענע אויגען ווייסט וואָס עס טהוט זין אין אַלע עולמות עליונים וואָס עס איז געוועזען איידער די וועלט איז באַשאַפען געוואָרען און וואָס עס וועט זיין נאָכדעם אַז משיח

וועט קומען במהרה בימינו ווייל אין דעם מדרש רבה איז איינגעקנעטעט און איינגעפלאָכטען זעהער אַסאַך הויכע געדאַנקען פון אַלע אונזערע גרויסע לייט פון די ערשטע דורות אָן ביז די צייט וואָס ער איז געענדיגט געוואָרען ביי יודען איז דאָ אַסאַך חֲבֵרוֹת בַּעֲלֵי המדרש וואָס מ'קומט זיך אַלע טאָג צוזאַמען און מ'לערנט מדרש רבה בְּרַבִּים טויזענדער יודען זענען דאָ וואָס האַלטען אַ חלק מדרש רבה אין טלית זאַק און אַזוי גוט ווי זיי דאַווענען אַלע טאָג אַזוי לערנען זיי אַלע טאָג מדרש רבה הונדערטער פרושים האָט מען שוין פערפאַסט אום צו געבען צו פערשטעהן די טיפזיניגע גייסטרייכע ווערטער פון דעם מדרש רבה די גרעסטע לייט פון די אומות העולם וואָס אינטערעסירען זיך מיט אונזערע יודישע ספרים און שטודירען זיי אַז זיי זענען צוגעקומען צום מדרש רבה און האָבען אָנ־געהויבען צו פערשטעהן די טיפע מאמרים פון איהם זענען זיי געבליבען שטעהן מיט אַראָפּגעלאָזענע קעפּ פון פערוואונדע־רונג ווי פון בליץ געטראָפען זענען זיי געבליבען בעטראַכטענ־דיג דעם גרויסען טיפען קוואַל פון חכמה וואָס אונזערע גע־לעהרטע האָבען אונז איבערגעלאָזט שוין פון טויזענדער יאָהרען ווייט בערוהמט זענען די משלים פון מדרש רבה צימליך און זיס זענען די אגדות זיינע העכסט אַללעגאָריש געשריבען איינגע־הילט אין קליידער פון שענסטין קאָליר אַז דער מדרש רבה איז געשריבען מיט רוח הקודש דערקענען מיר דערפון וואָס מיר געפונען אין איהם שטעלען וואָס זענען צוגעפאַסט צו אַלע פערגאַנגענע עפּאָכען פון דער מענשהייט בִכלל און פון יודען בפרט אונזערע חכמים האָבען זיך אויסגעדריקט וועגען דעם מדרש רבה מיט פאָלגענדע ווערטער רְצוֹנְךָ שֶׁתַּכִּיר אֶת מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם אויב די ווילסט דערקענען דעם דאָזיגען וואָס מיט זיין בלויזען אַרויסזאָגען איז געוואָרען אַ וועלט לְמוֹד הַגָּדָה לערען הַגָּדָה (דעם גרעסטען טהייל דערפון געפונען מיר אין מדרש רבה ער איז פיל מיט הגדה) שֶׁמִּתּוֹךְ כַּךְ אַתָּה מַכִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דען פון דיזער לעהרע וועסטו דער קאָנען דעם הייליגען געלויבט איז ער וּמִדַּבֵּק בִּדְרָכָיו און די וועסט זיך באַהעפטען אין זיינע וועגען (סִפְרֵי דברים מ"ט) אום צו מאַכען דעם מדרש רבה פאַר אַ ספר וואָס דאָס גאַנצע פאָלק

ישראל זאָל איהם פערשטעהן האָבען מיר איהם נאָך אלאנגע מיהפולע ארבעט איבערזעצט פאָלשטענדיג אין א פארפיינערטען זארגאַן נאָך די קוועלען פון די בעססטע מפורשים האנדערטער פרושים האָבען מיר צוזאַמענגענומען די זעלטענסטע אנטיקען פון די גרעסטע ביבליאָטעקען און בעאַרבעט.

דורך דעם בעריהמטען איבערזעצער ר׳ יוסף מאיר יעבץ ז״ל וואָס האָט אויף זיין איבערזעצונג געקריגען הסכמות פון די גרעסטע גאונים אין אונזערע דורות אויך דער גאון מלבי״ם און דער תפארת ישראל זכרונם לברכה האָבען זייערע הסכמות געגעבען אויף זיין איבערזעצונג דער מדרש רבה איז יעצט גע-וואָרען אנ׳אָפענער ספר פאַר אַלעמען גרויס און קליין יונג און אַלט איטלעכער וועט איהם פערשטעהן לויט זיין שכל מיט רעכט קענען מיר זאָגען אז דער מדרש רבה וואָס מיר האָבען איהם ארויס געגעבען אויף לשון קודש מיט דעם פירוש מתנות כהונה אויך אויף לשון קודש און מיט די פאָלשטענדיגע איבער-זעצונג אויף עברי טייטש איז בעסער ווי מיט הונדערט פירושים העכסט נוצליך אפילו פאַר דעם גרעסטען למדן.

דער מדרש רבה האַלט אינגאַנצען 255 גרויסע דרוק בויגען 4080 זייטען 8^0 ער איז איינגעטיילט אין 10 חלקים, לויט ווי זיי זענען ווייטער אויסגערעכנט, פרייז פון דעם גאַנ-צען מדרש רבה מיט עברי טייטש אַלע 10 חלקים 50 זלאָטים, דער מדרש רבה מיט עברי טייטש ווערט אויך פערקויפט אין איינציגע חלקים פרייז פון יעדען חלק 8 זלאָטים אויך אין איינציגע העפטען פרייז פין יעדען העפט 1 גרויסער דרוק בויגען 16 זייטען 50 גראָשען אַזוי איז איינגעטיילט דער מדרש רבה מיט עברי טייטש אַלע 10 חלקים.

1) ספר בראשית חלק א׳ פון אָנהויב פרשה בראשית ווי גאָט האָט בעשאַפען די וועלט ביז סוף פרשת וירא ווי אברהם אָבינו האָט געוואָלט מקריב זיין זוהן יצחק אויף דער עקדה 30 בויגען 480 זייטען.

2) ספר בראשית חלק ב׳ פון אָנהויב פרשה ויהי חיי שרה ווי אונזער מוטער שרה איז געשטאָרבען אַלט 127 יאָהר און אברהם אבינו האָט איהר געבערענגט צו קבורה אין דער מערת המכפלה ביז סוף פרשת ויחי ווי יוסף הצדיק איז גע-

שטאַרבען אין עלטער פון 110 יאָהר 29 בויגען 464 זייטען, דער גאַנצער ספר בראשיתביידע חלקים פון באַשאַפונג די וועלט ביז דעם טויט פון יוסף הצדיק נעמען אַרום אַ צייט פון צוויטויזענד דרייהונדערט מיט ניין יאָהר.

3) ספר שמות, פון אָנהויב פרשה ואלה שמות ווי די יודען האָבען זיך אָנגעליטען אין מצרים אַריינקומענדיג אַהין אינגאַנצען 70 מענשען ביז סוף פרשת אֵלֶה פְקוּדֵי ווי מ'באַ־רעכינט דאָס געלד זילבער און טהייערע מאַטעריאַלען וואָס מ'האָט געזאַמעלט נדבות פון דעם גאַנצען פאָלק אויפצושטעלען דאָס משכן אין דער מדבר, דער גאַנצער ספר שמות וואָס נעמט אַרום אַ צייט פון 185 יאָהר, האַלט 29 בויגען 464 זייטען.

4) ספר ויקרא פון אָנהויב פרשה ויקרא וואָס רעדט אַרום די דינים פון קרבנות וואָס מ'זאָל מקריב זיין פאַר גאָט'ס וועגען ביז סוף פרשת בחוקותי וואָס לערנען די דינים פון נדרים און נדבות פאַר הַקְדֵש דער גאַנצער ספר ויקרא וואָס אין איהם איז דאָ אַ סאַך דינים און מצות, האַלט 26 בויגען 412 זייטען.

5) ספר במדבר חלק א' פון אָנהויב פרשה במדבר ווי מען האָט געציילט אַלע יודען אין דער מדבר ווער עס איז נאָר געוועזען עלטער פון 20 יאָהר, ביז סוף פרשת נשא ווי די נשיאים האָבען מקריב געווען קרבנות ביי דעם בענייען דאָס מִשְׁכָּן, 39 בויגען 622 זייטען.

6) ספר במדבר חלק ב' פון אָנהויב פרשה בהעלותך, אז אין די מנורה זאָל שטענדיג ברענען בוימעהל עס זאָל זיך לייכטען פאַר גאָט'ס כבוד ביז סוף פרשת מסעי ווי די יודען האָבען אַרום געוואַנדערט אין דער מדבר, צו זאַמען מיט מגילת רות, מ'לייענט אים שבועות ווי עס איז בעשריבען דער יחוס פון דוד המלך ספר במדבר חלק ב' מיט מגילת רות צוזאַמען האַלטען 21 בויגען 342 זייטען.

7) ספר דברים פון אָנהויב פרשה ואלה הדברים ווי משה רבינו האָט בעשטראָפט די יודען פאַר זיין טויט ביז סוף פרשת וזאת הברכה די ערהאַבענע ברכה פיל מיט ליעבע וואָס משה רבינו האָט געבענשט אַלע יודען אין דעם לעצטען טאָג פון זיין לעבען, 12 בויגען 192 זייטען, דער ספר שמות אָנהויבענדיג פון פרשה בשלח אין די ספרים ויקרא, במדבר, דברים, נעמען

ארום אַ צייט פון 40 יאהר וואָס די יודען זענען געוועזען אין דער מדבר.

8) מגילת אסתר מ׳לייענט די מגילה אום פורים ווי עס איז באַשריבען דער נס פון פורים דורך מרדכי ואסתר, 8 בויגען 138 זייטען.

9) מגילת שיר השירים מ׳לייענט אום פסח, דער הייליגסטער שיר וואָס שלמה המלך האָט געזינגען די ליבע צווישען הקדוש ברוך הוא מיט די כנסת ישראל, 23 בויגען 368 זייטען.

10) מגילת איכה מ׳לייענט אום תשעה באב ירמיה הנביא בעווייגט דאָרט דעם חורבן פון דעם פאָלק ישראל צוזאַמען מיט מגילת קהלת מ׳לייענט אום סוכות ווי שלמה המלך גיט אונז צופערשטעהן דורך דעם גרויסען מוסר וואָס דאָרט געפונט זיך אַז דער אמת׳ער תכלית איז מ׳זאָל מורא האָבען פאַר גאָט און גיין אין זיינע וועגען וועט אונז שטענדיג גוט זיין, מגילת איכה און מגילת קהלת צוזאַמען, האַלטען 37 בויגען 602 זייטען.

דער גרויסגעבער פון מדרש רבה מיט פרושים און מיט עברי טייטש קומט נישט צום פובליקום מיט פאַרשלאַגען פלענער אָדער צוזאָגען, דער גרויסגעבער פון מדרש רבה האָט שוין ברוך השם די אַרבייט אָנגעהויבען און אויך געענדיגט און קומט צום פובליקום מיט אַ פאַרטיגע זאַך ווער עס וויל נאָר קויפען איז שוין דאָ גרייט אַ גאַנצער קאָמפלעט מדרש רבה תורה מיט חמש מגילות.

די אדרעס:

בוכהאנדלונג

ליב מארגענשטערן ווארשא פראַנציסקאַנער גאַס № 26.

Księgarnia L. MORGENSZTERN

Warszawa Franciszkańska № 26.

חפץ עס וויל ערהאַלטען תשובה אויף וואָס ער פרעגט שריפטלעך זאָל שיקען אַ דאָפעלטע פאָסט-קאַרטע.

	קאפ
„אַ רְצִיחָה" צוּלִיעבּ טוּיזֶענד גִילְדֶען אָדֶער ווי מֶען פִיהרט צְווייִ מֶארְדֶער'ס הֶענגֶען (פארטז. פון גראף אין דער קארטענשפיעלער). —	5
די „מִלְחָמָה פוּן יַאפַּאנִיֶען" מִיט רוּססלַאנד אוּנ דִי בֶּעשְׁרַייבּוּנג פוּן כִינַא.	5
דָאס בֶּערִיהמְטֶע לִיעד „די יוּדִישֶׁע טְרָאיַקָא" (תְּשׁוּבָה, תְּפִלָּה, צְדָקָה) צוּ זִינְגֶען מִיט אַ פַיינֶע מֶעלָאדִיע.	5
דָאס לִיעד „דֶער אוּנצוּפְרִידֶענֶער" (אִין דֶעם גָארְטֶען פוּן דִי נַאטוּר) מִיט נָאךְ פִיער לִיעדֶער: דֶער גֶעבּוֹיֶרֶענֶער בְּלִינְדֶער; דֶער אָבּ־גֶעקוּמֶענֶער עוֹשֶׁר; דִי גְזֵירָה הִתְוַונוּת; דֶער בַּעַל עֲגָלָה.	5
דָאס לִיעד פוּן „אָז יָשִׁיר" (אַ גֶערוּיש בּיים בְּרֶעג, יוּדֶעלִיךְ יָאגֶען) מִיט נָאךְ צְווייִ לִיעדֶער: דָאס רָאדֶעל; דֶער קָארְטֶענְשְׁפִּיעל.	5
„דָאס בּוֹימֶעלֶע" (אַ בּוֹימֶעלֶע הָאבֶּען אוּנְזֶערֶע אָבוֹת אֲבוֹתֵינוּ) מִיט נָאךְ דְרַיי לִיעדֶער: צִיּוֹן פוּן ר' יְהוּדָה הַלֵּוִי; דֶער שְׁרֶעקְלִיכֶער חָלוֹם; דֶער אָרֶעמֶער שַׁאכֶער אוּנ דֶער יוּדִישֶׁער בּוֹיֶער	5
דָאס לִיעד פוּן „בֵּית דִין שֶׁל מַעְלָה" (אוֹיף דֶעם גְרוֹיסֶען הִימֶעל אִין דֶעם הוֹיכֶען גֶעצֶעלְט) מִיט נָאךְ פִיער לִיעדֶער: דֶער שַׁמָשׁ; דֶער קָאמֶעט־שְׁטֶערן; דֶער שִׁינְדֶעל־שְׁלָאגֶער; דִי שְׂרֵפָה אִין בְּרָאד	5
דָאס לִיעד פוּן „בָּרְכִי נַפְשִׁי" (לוּיבּזִישֶׁע, לוֹיבּ זִשֶׁע מַיין נְשָׁמָה;) מִיט נָאךְ דְרַיי לִיעדֶער: דֶער פַּאסְטוּךְ; ווִי דֶער טַאטֶע קוּמְט צוּ'ם קִינד; דִי אָרֶעמֶע שְׁנַיידֶער־מָארדען.	5
דָאס לִיעד פוּן „נָאטִ'ס בַּאנקְרָאט" אָדֶער „דְרַיי הוּנדֶערט אוּנ צֶעהן וֶועלְטֶען" מִיט נָאךְ דְרַיי לִיעדֶער: טָאג אוּנ נַאכט; דֶער אָרֶעמַאנן; דֶער גְרָאבֶּער.	5
דֶער „זֵיידֶע מִיט'ן אֵיינִיקֶעל" אָדֶער „קֻשְׁיוֹת מִיט תֵּירוּצִים" מִיט נָאךְ צְווייִ לִיעדֶער: דֶער קְלוּגֶער בֶּעטְלֶער; ווּאוּנִיש פוּן אַלְטֶער'ן	5
דָאס לִיעד „דֶער יָתוֹם". (עֶס בְּלָאנדזֶ'עט אַרוּם אֵיין מֶענטשׁ אוֹיף דִי וֶועלְט) מִיט נָאךְ פִינף לִיעדֶער: בֶּערִיל בְּרָאדֶער; ווִי אַ חָכָם שְׁמוּעסט צוּ דִי וֶועלְט; דֶער וֶועכְטֶער; דֶער בֵּן; דִי צְווייִ שְׁטֶערן.	5
„קְטָא יִידְיָאט!" דָאס לִיעד פוּן יוּדִישֶׁען סָאלְדַאט, ווֶענן עֶר שְׁטֶעהט אוֹיף קַאַרַאוּל, וֶוער עֶס ווִילל צוּ זַיין פָאסט צוּגֶעהן שְׁרַייט עֶר אוֹיס: קְטָא יִידְיָאט! (אִין רֶעגֶען אוּנ אִין דִי גְרֶעסְטֶע קָאלְט) מִיט נָאךְ פִיער לִיעדֶער: דֶער מְלַמֵּד; דֶער שַׁדְכָן; ווִי אַ רוּיבֶּער הָאט גֶעשָׁאכְטֶען הוֹיזִיגֶער פוּן בְּרָאד; דֶער טָאבֶּערְנִיק.	5
דָאס לִיעד פוּן „שׁוּסְטֶער מִיט'ן שְׁנַיידֶער" מִיט נָאךְ פִיער לִיעדֶער: דֶער גִילְדֶערנֶער מָארגֶען; דֶער וָואנְדֶערֶער; דֶער וַואסֶער־טְרָאגֶער; דֶער בַּעַל דַרְשָׁן.	5
די „וַוארְשָׁאוֶוער מִירָאוָואי סוּדְיעבְּנֶע אוּטשַׁאסטקֶעס" אָדֶער „וַוארְשָׁאוֶוער סָאנְדֶעס" פוּן וַוארְשָׁא אוּנ פְּרַאגָא ווִיא זַייא זֶענֶען אַיינגֶעטְהַיילְט נָאךְ דֶעם נַייֶען סִיסְטֶעם אִין 35 אוּטשַׁאסטְקֶעס.	15
„דֶער בֶּערִיהמְטֶער ווִיצְלִינג" ר' אֶפְרַיִם גְרֵיידִינְגֶער ז"ל, זַיינֶע חָכְמוֹת אוּנ גְלַייכֶע וָוארְטְלִיךְ:	10
„דָאקְטָאר קוּנְעלְמַאן" אַ פְרֶעהלִיכֶע גֶעשִׁיכְטֶע פוּן דֶעם לֶעבֶּען ... יוּדֶען אִין דִי קְלֵיינֶע שְׁטָאדְטְלִיךְ:	5
„דֶער נַייֶער זִינְגֶער" (פארטזעצונג פון דאקטאר קונעלמאן) מִיט צְווייִ שֵׁיינֶע לִיעדֶער: שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם (לִכְבוֹד שַׁבָּת); דֶער נַייֶער כָּל מְקַדֵּשׁ.	5

עס איז אָבגעדרוקט און עס איז שוין דאָ צו פערקויפען

מדרש רבה מיט פרושים

אויף לשון קודש מיט עברי טייטש

אויף גאַנץ תורה מיט חמש מגלות. די איבערזעצונג אויף עברי טייטש דורך

ר' יוסף מאיר יעבץ ז"ל.

האָט דער „תפארת ישראל" און דער „מלבי"ם" זכרונם לברכה האָבען איהם זייערע הסכמות געגעבען, איז אַ מייסטער־ווערק, מען האָט צוזאַמענגענומען דאָס בעסטע פון אַלע מפרשים אויף דעם „מדרש רבה". מען האָט עס איבערזעצט אין אַ לייכטע שפּראַך. עס איז העכסט נוצליך אַפילו פאַר דעם גרעסטען למדן ווייל דער

מדרש רבה מיט עברי טייטש

איז אַ סאַך בעסער ווי מיט

הונדערט פרושים.

דער „מדרש רבה" מיט עברי טייטש איז אין 10 חלקים, אַלע צוזאַמען האַלטען 255 גרויסע דרוק־בויגען 4080 זייטען,

פּרייז אַלע 10 חלקים — — — — — — 50 זלאָטעס,

עס ווערט אויך פערקויפט איינציגע חלקים, און איינציגע העפטען

פּרייז פון אַ חלק — — — — — — — — 8 זלאָטעס,

„ „ אַ העפט (1 בויגען 16 זייטען) — — 50 גראָשען,

צו בעקומען ביי דעם גרויסגעבער

ליב מאָרגענשטערן, בוכהאַנדלונג

וואַרשא, פראַנציסקאַנער נומער 26.

Księgarnia LEJB MORGENSZTERN,
Warszawa, ulica Franciszkańska № 26.

Druk. B-ci Wójcikiewicz, Pawia 10